

BÁO CÁO: PHÁT TRIỂN KỸ NĂNG VIẾT PROMPT HIỆU QUẢ TRONG HỌC TẬP

I. MỤC TIÊU

Báo cáo này nhằm mục đích phân tích và đánh giá sự khác biệt giữa các cấp độ viết prompt khác nhau, từ đó rút ra các nguyên tắc tối ưu hóa khả năng của các mô hình ngôn ngữ lớn (LLM) trong các tác vụ học tập phổ biến.

II. QUÁ TRÌNH THỰC HIỆN

Quá trình thử nghiệm được thực hiện qua các bước sau:

QUY TRÌNH THỬ NGHIỆM PROMPT

- Xác định 3 tác vụ học tập mục tiêu
- Thiết kế 3 phiên bản Prompt (Cơ bản -> Cải tiến -> Nâng cao)
- Chạy thử nghiệm trên mô hình ngôn ngữ lớn (GPT-4)
- Thu thập kết quả và phân tích sự khác biệt
- Tổng hợp các nguyên tắc viết Prompt hiệu quả

Các tác vụ học tập điển hình được lựa chọn bao gồm:

- Tóm tắt tài liệu học thuật.
- Giải thích khái niệm phức tạp.
- Tạo bộ câu hỏi ôn tập kiến thức.

Mỗi tác vụ được thử nghiệm với 3 phiên bản prompt: **Cơ bản**, **Cải tiến** và **Nâng cao** (áp dụng các kỹ thuật như Role Prompting, Chain-of-Thought, Few-shot).

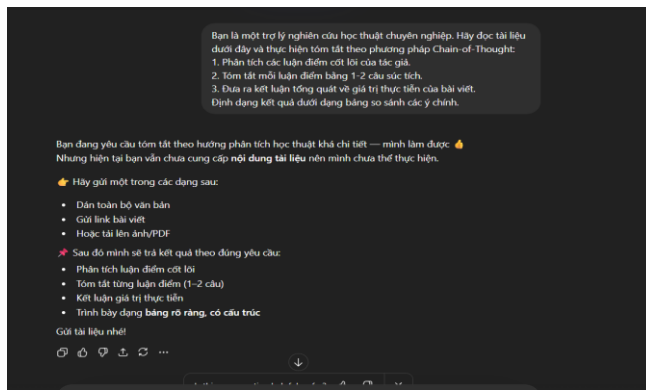
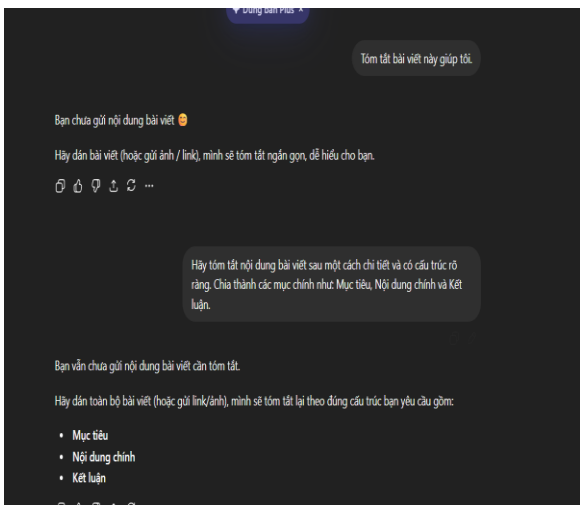
III. KẾT QUẢ THỬ NGHIỆM VÀ SO SÁNH

1. Tác vụ 1: Tóm tắt tài liệu học thuật

Nội dung: Tác động của AI đối với Giáo dục Đại học.

Phiên bản	Prompt sử dụng	Kết quả nhận đợc	Nhận xét
Cơ bản	"Tóm tắt bài viết này giúp tôi."	Một đoạn văn ngắn tóm gọn ý chính một cách chung chung.	Nhanh nhưng thiếu chi tiết, không có cấu trúc.
Cải tiến	"Hãy tóm tắt nội dung bài viết sau một cách chi tiết và có cấu trúc rõ ràng. Chia thành các mục chính như: Mục tiêu, Nội dung chính và Kết luận."	Kết quả có bố cục rõ ràng, dễ theo dõi, đầy đủ các ý chính của tài liệu.	Cải thiện đáng kể khả năng đọc hiểu và tra cứu thông tin.
Nâng cao	"Bạn là một trợ lý nghiên cứu học thuật chuyên nghiệp... thực hiện tóm tắt theo phương pháp Chain-of-Thought... định dạng bảng so sánh."	Bản tóm tắt chuyên sâu, phân tích logic các luận điểm và có bảng so sánh giá trị thực tiễn.	Kết quả vượt trội, mang tính phân tích cao, hỗ trợ tốt cho việc nghiên cứu sâu.

Minh họa kết quả Tác vụ 1 (Nâng cao):

2. Tác vụ 2: Giải thích khái niệm phức tạp

Khái niệm: Lạm phát (Inflation)

Phiên bản	Prompt sử dụng	Kết quả nhận đợc	Nhận xét
Cơ bản	"Giải thích lạm phát là gì."	Định nghĩa mang tính từ điển, khô khan.	Phù hợp để tra cứu nhanh nhưng khó nhớ.
Cải tiến	"Giải thích khái niệm lạm phát một cách dễ hiểu cho sinh viên kinh tế năm nhất..."	Giải thích có hệ thống, bao gồm nguyên nhân và hệ quả.	Phù hợp với đối tượng mục tiêu, thông tin đầy đủ.
Nâng cao	"Đóng vai chuyên gia kinh tế giảng dạy cho học sinh cấp 2. Sử dụng kỹ thuật Feynman và ví dụ đời thường..."	Giải thích cực kỳ sinh động bằng ví dụ ổ bánh mì, ngôn ngữ giản dị, có câu hỏi tương tác.	Hiệu quả sử phạm cao nhất, giúp ghi nhớ lâu và hiểu bản chất.

Minh họa kết quả Tác vụ 2 (Nâng cao):

↓ Dùng bản Plus

Giải thích khái niệm lạm phát một cách dễ hiểu cho sinh viên kinh tế năm nhất. Bao gồm định nghĩa, nguyên nhân chính và tác động của nó đến nền kinh tế.

Dưới đây là cách giải thích lạm phát đơn giản, dễ hiểu cho sinh viên năm nhất:

1. Định nghĩa lạm phát

Lạm phát là hiện tượng mức giá chung của hàng hóa và dịch vụ tăng lên theo thời gian, khiến sức mua của tiền giảm xuống.

- 👉 Nói dễ hiểu: Công một số tiền, bạn mua được ít hàng hóa hơn trước.

Ví dụ:
Năm ngoái 20.000đ mua được 1 ổ bánh mì, năm nay phải 25.000đ → đó là lạm phát.

2. Nguyên nhân chính của lạm phát

a. Lạm phát do cầu kéo (Demand-pull inflation)

- Xảy ra khi nhu cầu tiêu dùng tăng mạnh nhưng cung không kịp đáp ứng.
- Ví dụ: Người dân có nhiều tiền hơn → mua sắm nhiều hơn → giá tăng.

b. Lạm phát do chi phí đẩy (Cost-push inflation)

- Xảy ra khi chi phí sản xuất tăng (nguyên liệu, lư ↓ vận chuyển).
- Doanh nghiệp tăng giá bán để bù chi phí → giá chung tăng.

Được rồi, thầy sẽ giải thích theo cách đơn giản nhất có thể nhé — giống như đang kể chuyện 🗨️

Lạm phát là gì?

Hãy tưởng tượng thế này:

Hôm nay, em có 20.000 đồng, em ra tiệm mua được 1 ổ bánh mì 🍞

Nhưng một năm sau, em vẫn có 20.000 đồng, mà không mua nổi 1 ổ bánh mì nữa — phải cần 25.000 đồng mới mua được.

- 👉 Điều đó có nghĩa là:
 - Giá bánh mì tăng lên
 - Tiền của em mất giá trị

👉 Đó chính là lạm phát!

Khi giá mọi thứ tăng lên theo thời gian, làm cho tiền của mình mua được ít đồ hơn.

↓

3. Tác vụ 3: Tạo bộ câu hỏi ôn tập

Chủ đề: Lịch sử nhà Trần (1225-1400)

Phiên bản	Prompt sử dụng	Kết quả nhận đợc	Nhận xét
Cơ bản	“Tạo 5 câu hỏi ôn tập về nhà Trần.”	5 câu hỏi đơn giản, chủ yếu là các mốc thời gian.	Quá đơn điệu, không bao quát đợc kiến thức.
Cải tiến	“Tạo bộ 10 câu hỏi trắc nghiệm... bao gồm 4 đáp án lựa chọn và đáp án đúng.”	Bộ đề trắc nghiệm hoàn chỉnh, có đáp án để tự kiểm tra.	Tiện lợi cho việc ôn tập nhanh.
Nâng cao	“Đóng vai giáo viên lịch sử soạn đề cương cho học sinh giỏi... theo các cấp độ tư duy Bloom...”	Bộ câu hỏi đa dạng từ nhận biết đến phân tích sâu, có lời giải thích chi tiết.	Giúp người học phát triển tư duy phân biện và hiểu sâu vấn đề lịch sử.

Minh họa kết quả Tác vụ 3 (Nâng cao):

Tạo bộ 1. Dạng bản Plus. Ôn tập về lịch sử nhà Trần (1225-1400), bao gồm các sự kiện quan trọng như ba lần kháng chiến chống quân Nguyên - Mông. Mỗi câu hỏi phải có 4 đáp án lựa chọn và đáp án đúng ở cuối.

Dưới đây là bộ 10 câu hỏi trắc nghiệm ôn tập về lịch sử nhà Trần (1225-1400), phù hợp để ôn luyện:

Bộ câu hỏi trắc nghiệm

Câu 1
Nhà Trần được thành lập vào năm nào?
A. 1200
B. 1225
C. 1258
D. 1288

Câu 2
Người sáng lập ra nhà Trần là ai?
A. Trần Thái Tông
B. Trần Hưng Đạo
C. Trần Nhân Tông
D. Trần Thủ Độ

Bạn là một giáo viên lịch sử đang soạn đề cương ôn tập cho học sinh giỏi. Hãy tạo bộ câu hỏi ôn tập về nhà Trần theo các cấp độ tư duy Bloom:
- 2 câu Nhận biết (sự kiện, mốc thời gian).
- 2 câu Thông hiểu (nguyên nhân, ý nghĩa).
- 1 câu Vận dụng cao (phân tích bài học lịch sử).
Yêu cầu: Mỗi câu hỏi kèm theo gợi ý trả lời chi tiết và giải thích tại sao đáp án đó đúng.

Dưới đây là bộ câu hỏi ôn tập lịch sử nhà Trần (1225-1400) được thiết kế theo các cấp độ tư duy Bloom, kèm gợi ý trả lời và giải thích chi tiết:

I. Mức độ Nhận biết (Remember)

Câu 1
Nhà Trần được thành lập vào năm nào và do ai lên ngôi vua đầu tiên?

Gợi ý trả lời:

- Năm 1225
- Vua đầu tiên là Trần Thái Tông

Giải thích:
Năm 1225, nhà Lý kết thúc, quyền lực được chuyển giao sang nhà Trần. Trần Cảnh lên ngôi, lấy hiệu là Trần Thái Tông, mở đầu triều đại nhà Trần.

IV. PHÂN TÍCH HIỆU QUẢ CỦA CÁC PROMPT

Dựa trên kết quả thử nghiệm, chúng ta có thể thấy sự khác biệt rõ rệt về chất lượng đầu ra dựa trên cách thiết kế prompt:

- Sự rõ ràng và chi tiết:** Prompt cải tiến cung cấp bối cảnh và yêu cầu định dạng, giúp AI không phải “đoán” ý người dùng, từ đó tạo ra kết quả có cấu trúc tốt hơn.
- Vai trò (Role Prompting):** Khi yêu cầu AI đóng vai một chuyên gia, ngôn ngữ và cách tiếp cận vấn đề của AI trở nên chuyên nghiệp và phù hợp với đối tượng mục tiêu hơn.
- Quy trình ttf duy (Chain-of-Thought):** Việc hướng dẫn AI thực hiện từng bước phân tích giúp kết quả đạt được độ chính xác và tính logic cao hơn, tránh việc bỏ sót các ý quan trọng.
- Kỹ thuật sff phạm (Feynman, Bloom):** Việc lồng ghép các phương pháp học tập vào prompt giúp AI tạo ra nội dung mang tính giáo dục cao, hỗ trợ việc tiếp thu kiến thức hiệu quả hơn.

V. TỔNG HỢP NGUYÊN TẮC VÀ MẸO VIẾT PROMPT HIỆU QUẢ

Để tận dụng tối đa khả năng của AI trong học tập, người dùng nên tuân thủ các nguyên tắc sau:

1. Quy tắc 4C: Clear (Rõ ràng), Concise (Súc tích), Context (Bối cảnh), Complex (Độ phức tạp phù hợp).

- Xác định vai trò:** Luôn bắt đầu bằng việc gán cho AI một vai trò cụ thể (Ví dụ: “Bạn là một chuyên gia về...”, “Đóng vai giáo viên...”).
- Cung cấp bối cảnh:** Cho AI biết đối tượng nhận thông tin là ai và mục đích của yêu cầu là gì.
- Yêu cầu định dạng đầu ra:** Chỉ định rõ kết quả nên là bảng biểu, danh sách, hay đoạn văn.
- Sử dụng kỹ thuật Chain-of-Thought:** Yêu cầu AI “suy nghĩ từng bước một” để tăng tính logic.

- **Kiểm soát độ dài và giọng văn:** Sử dụng các từ khóa như “ngắn gọn”, “chi tiết”, “hài hước” hoặc “trang trọng”.
-

VI. KẾT LUẬN

Việc viết prompt không chỉ là đưa ra yêu cầu mà là một nghệ thuật giao tiếp với trí tuệ nhân tạo. Bằng cách đầu tư thời gian để thiết kế các prompt nâng cao, người học có thể biến AI thành một người đồng hành đắc lực, giúp tối ưu hóa thời gian và nâng cao chất lượng học tập một cách vượt trội.